

Wskaźniki

Ostatnia aktualizacja: 1 października 2024

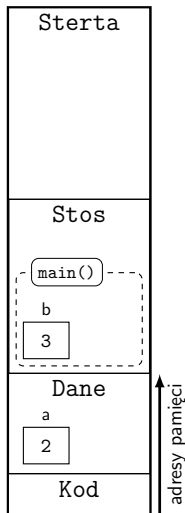
ADRESY ZMIENNYCH

```
1 #include<stdio.h>
2
3 int a = 2;
4
5 int main()
6 {
7     int b = 3;
8
9     printf("adres zmiennej a %p\n", &a);
10    printf("adres zmiennej b %p\n", &b);
11
12    return 0;
13 }
```

adres zmiennej a 0x601040
adres zmiennej b 0x7fff0be8dccc

0x7fff0be8dccc

0x601040

WSKAŹNIK (*pointer*)

adres zmiennej w pamięci (np. `&a`)

```
int a = 5;  
printf("%p\n", &a);
```

ZMIENNA WSKAŹNIKOWA

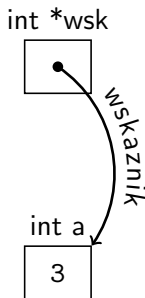
zmienna przechowująca adres

```
int *wsk;  
wsk = &a;
```

TYP WSKAŹNIKOWY

typ zmiennej wskaźnikowej określa typ wartości wskazywanej

np. `int*`, `void*`, `struct punkt*`

DEKLARACJA

```
typ *identyfikator;
```

lub

```
typ* identyfikator;
```

PRZYKŁAD

```
int *wa;           /* wskaźnik na zmienna typu int */
float *wx;        /* wskaźnik na zmienna typu float */
char *wz;
void* w;          /* wskaźnik na zmienna dowolnego typu */
int *t[10];       /* tablica zmiennych wskaźnikowych */
int* *ww;         /* wskaźnik na zmienna wskaźnikowa */
```

Operator referencji & zwraca adres zmiennej

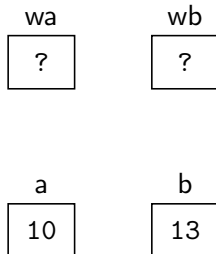
PRZYKŁAD

```
1  int a=10;
2  int b=13;
3  int *wa;
4  int *wb;
5
6  wa = &a;
7  wb = &b;
8
9  wb = wa;
```

Operator referencji & zwraca adres zmiennej

PRZYKŁAD

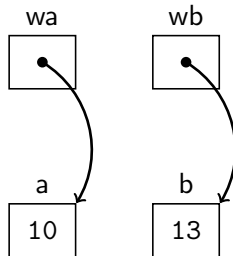
```
1 int a=10;  
2 int b=13;  
3 int *wa;  
4 int *wb;  
5  
6 wa = &a;  
7 wb = &b;  
8  
9 wb = wa;
```


Operator referencji & zwraca adres zmiennej

PRZYKŁAD

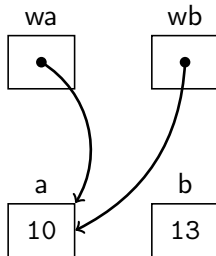
```
1 int a=10;  
2 int b=13;  
3 int *wa;  
4 int *wb;  
5  
6 wa = &a;  
7 wb = &b;  
8  
9 wb = wa;
```


Operator referencji & zwraca adres zmiennej

PRZYKŁAD

```
1 int a=10;  
2 int b=13;  
3 int *wa;  
4 int *wb;  
5  
6 wa = &a;  
7 wb = &b;  
8  
9 wb = wa;
```


Operator dereferencji * daje dostęp do wskazanego adresu

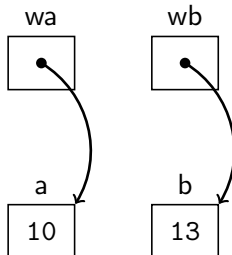
PRZYKŁAD

```
1  int a=10;
2  int b=13;
3  int *wa = &a;
4  int *wb = &b;
5
6  *wb = 5;
7
8  *wa = *wb;
9
10 wb = wa;
11 *wb = *wb + 1;
```

Operator dereferencji * daje dostęp do wskazanego adresu

PRZYKŁAD

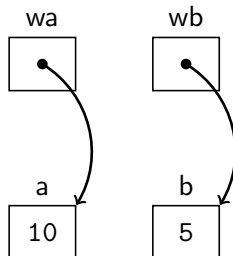
```
1 int a=10;  
2 int b=13;  
3 int *wa = &a;  
4 int *wb = &b;  
5  
6 *wb = 5;  
7  
8 *wa = *wb;  
9  
10 wb = wa;  
11 *wb = *wb + 1;
```


Operator dereferencji * daje dostęp do wskazanego adresu

PRZYKŁAD

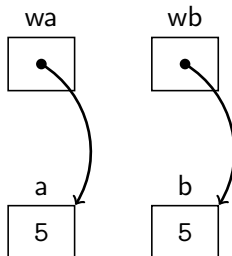
```
1 int a=10;
2 int b=13;
3 int *wa = &a;
4 int *wb = &b;
5
6 *wb = 5;
7
8 *wa = *wb;
9
10 wb = wa;
11 *wb = *wb + 1;
```


Operator dereferencji * daje dostęp do wskazanego adresu

PRZYKŁAD

```
1 int a=10;
2 int b=13;
3 int *wa = &a;
4 int *wb = &b;
5
6 *wb = 5;
7
8 *wa = *wb;
9
10 wb = wa;
11 *wb = *wb + 1;
```

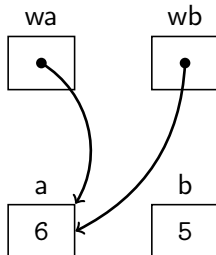

OPERATOR DOSTĘPU DO ADRESU

Operator dereferencji * daje dostęp do wskazanego adresu

PRZYKŁAD

```
1 int a=10;
2 int b=13;
3 int *wa = &a;
4 int *wb = &b;
5
6 *wb = 5;
7
8 *wa = *wb;
9
10 wb = wa;
11 *wb = *wb + 1;
```


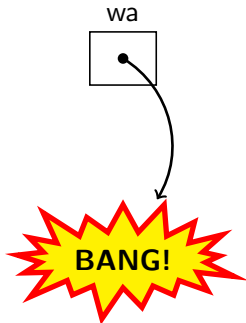
Uważaj na niezainicjowane zmienne wskaźnikowe.

PRZYKŁAD

```
int *wa;  
*wa = 5;
```

NULL TO ADRES 0

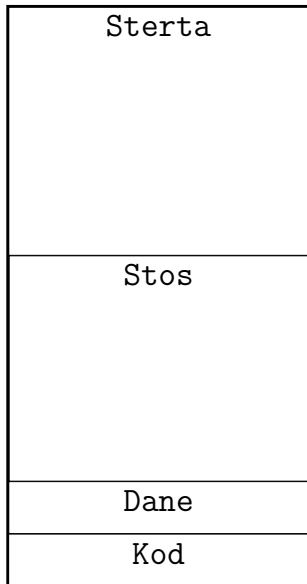
```
int *wa;  
wa = 0;  
wa = NULL;      /* stdlib.h */
```


- Nigdy nie używaj operatora * na niezainicjowanej zmiennej.
- Wskazanie puste, adres 0, NULL - informacja, że wskaźnik nic nie pokazuje

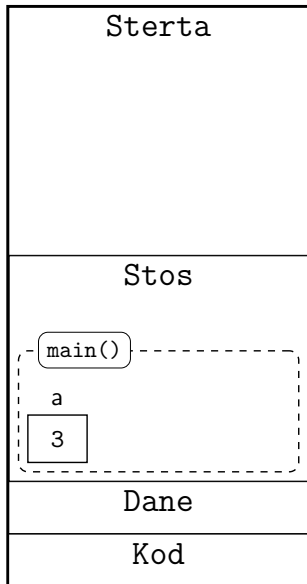
WSKAŹNIKI JAKO ARGUMENTY FUNKCJI

```
1  #include<stdio.h>
2
3  void zwieksz(int a)
4  {
5      a = a + 1;
6  }
7
8
9  int main()
10 {
11     int a = 3;
12
13     zwieksz(a);
14     printf("%d\n",a);
15
16     return 0;
17 }
```


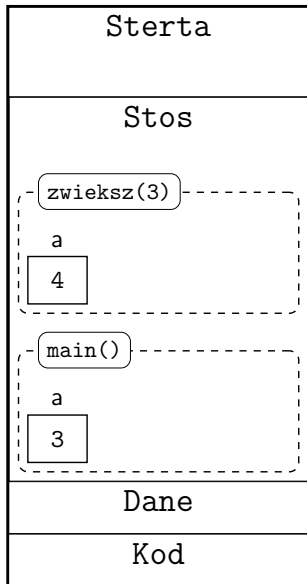
WSKAŹNIKI JAKO ARGUMENTY FUNKCJI

```
1 #include<stdio.h>
2
3 void zwieksz(int a)
4 {
5     a = a + 1;
6 }
7
8
9 int main()
10 {
11     int a = 3;
12     zwieksz(a);
13     printf("%d\n", a);
14
15     return 0;
16 }
17 }
```


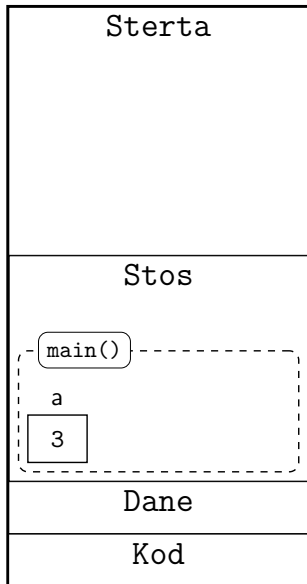
WSKAŹNIKI JAKO ARGUMENTY FUNKCJI

```
1 #include<stdio.h>
2
3 void zwieksz(int a)
4 {
5     a = a + 1;
6 }
7
8
9 int main()
10 {
11     int a = 3;
12
13     zwieksz(a);
14     printf("%d\n", a);
15
16     return 0;
17 }
```


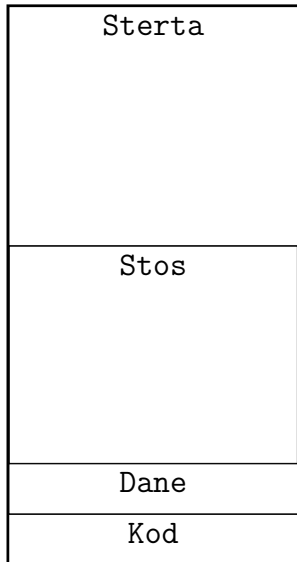
WSKAŹNIKI JAKO ARGUMENTY FUNKCJI

```
1 #include<stdio.h>
2
3 void zwieksz(int a)
4 {
5     a = a + 1;
6 }
7
8
9 int main()
10 {
11     int a = 3;
12
13     zwieksz(a);
14     printf("%d\n", a);
15
16     return 0;
17 }
```


WSKAŹNIKI JAKO ARGUMENTY FUNKCJI

```
1  #include<stdio.h>
2
3  void zwieksz(int *a)
4  {
5      *a = *a + 1;
6  }
7
8
9  int main()
10 {
11     int a = 3;
12
13     zwieksz(&a);
14     printf("%d\n",a);
15
16     return 0;
17 }
```

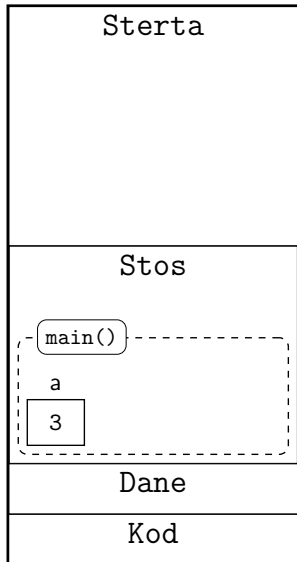

WSKAŹNIKI JAKO ARGUMENTY FUNKCJI

```
1  #include<stdio.h>
2
3  void zwieksz(int *a)
4  {
5      *a = *a + 1;
6  }
7
8
9  int main()
10 {
11     int a = 3;
12
13     zwieksz(&a);
14     printf("%d\n", a);
15
16     return 0;
17 }
```


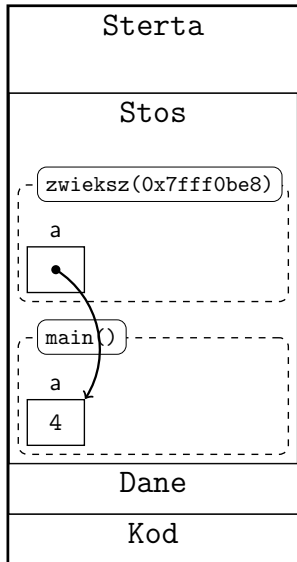
0x7fff0be8

WSKAŹNIKI JAKO ARGUMENTY FUNKCJI

```
1 #include<stdio.h>
2
3 void zwieksz(int *a)
4 {
5     *a = *a + 1;
6 }
7
8
9 int main()
10 {
11     int a = 3;
12
13     zwieksz(&a);
14     printf("%d\n", a);
15
16     return 0;
17 }
```

0x7fff0be8

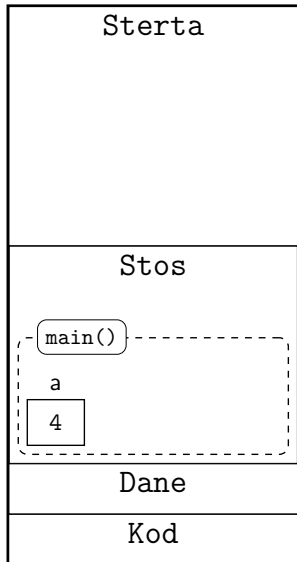

WSKAŹNIKI JAKO ARGUMENTY FUNKCJI

```
1  #include<stdio.h>
2
3  void zwieksz(int *a)
4  {
5      *a = *a + 1;
6  }
7
8
9  int main()
10 {
11     int a = 3;
12
13     zwieksz(&a);
14     printf("%d\n", a);
15
16     return 0;
17 }
```


0x7fff0be8

WSKAŹNIKI JAKO ARGUMENTY FUNKCJI

- poprzez wskaźnik (adres zmiennej) funkcja może zwrócić dodatkową wartość
- `scanf("%d", &x)` ← funkcja modyfikuje zmienną `x`, stąd argumentem musi być adres

Problem: znajdź wartość minimalną i maksymalną w zbiorze liczb

Algorithm Wyznaczanie maksimum i minimum

Dane wejściowe: ciąg n liczb $\{x_1, x_2, \dots, x_n\}$

Wynik: wartość x_{min} i x_{max} , odpowiednio najmniejszy i największy element podanego ciągu

1: $x_{min} \leftarrow x_1$

2: $x_{max} \leftarrow x_1$

3: **dla każdego** $x \in \{x_2, \dots, x_n\}$ **wykonuj**

4: **jeżeli** $x < x_{min}$ **wykonaj**

5: $x_{min} \leftarrow x$

6: **jeżeli** $x > x_{max}$ **wykonaj**

7: $x_{max} \leftarrow x$

8: **zwróć** x_{min}, x_{max}

ELEMENT MINIMALNY I MAKSYMALNY

PRZYKŁAD W C

```
1 void minmax(const float t[], int n, float *min, float *max)
2 {
3     int i = 1;
4     *min=t[0];
5     *max=t[0];
6
7     while( i < n)
8     {
9         if( *min > t[i] ) *min = t[i];
10        if( *max < t[i] ) *max = t[i];
11        i = i + 1;
12    }
13 }
```

 minmax1.c

ELEMENT MINIMALNY I MAKSYMALNY

PRZYKŁAD W C

```
1  int main()
2  {
3      int n;
4      float t[MAX], max, min;
5
6      n = wczytaj(t, MAX);
7      minmax(t, n, &min, &max);
8      printf("min=%f\nmax=%f\n", min, max);
9
10     return 0;
11 }
```

 minmax1.c

- Ilość porównań: $2(n - 1)$
- Czy istnieje szybszy sposób?
- Dziel i zwyciężaj !

Algorithm Wyznaczanie maksimum i minimum

Dane wejściowe: ciąg n liczb $\{x_1, x_2, \dots, x_n\}$

Wynik: wartość x_{min} i x_{max} , odpowiednio najmniejszy i największy element podanego ciągu

- 1: $\mathcal{A} \leftarrow \emptyset, \quad \mathcal{B} \leftarrow \emptyset$
 - 2: **dla** $i = 1, 2, \dots, \lfloor \frac{n}{2} \rfloor$ **wykonuj**
 - 3: **jeżeli** $x_{2i-1} < x_{2i}$ **wykonaj**
 - 4: $\mathcal{A} \leftarrow \mathcal{A} \cup \{x_{2i-1}\}, \quad \mathcal{B} \leftarrow \mathcal{B} \cup \{x_{2i}\}$
 - 5: **w przeciwnym wypadku**
 - 6: $\mathcal{A} \leftarrow \mathcal{A} \cup \{x_{2i}\}, \quad \mathcal{B} \leftarrow \mathcal{B} \cup \{x_{2i-1}\}$
 - 7: **jeżeli** n jest nieparzyste **wykonaj**
 - 8: $\mathcal{A} \leftarrow \mathcal{A} \cup \{x_n\}, \quad \mathcal{B} \leftarrow \mathcal{B} \cup \{x_n\}$
 - 9: $x_{min} \leftarrow \min(\mathcal{A})$
 - 10: $x_{max} \leftarrow \max(\mathcal{B})$
 - 11: **zwróć** x_{min}, x_{max}
-

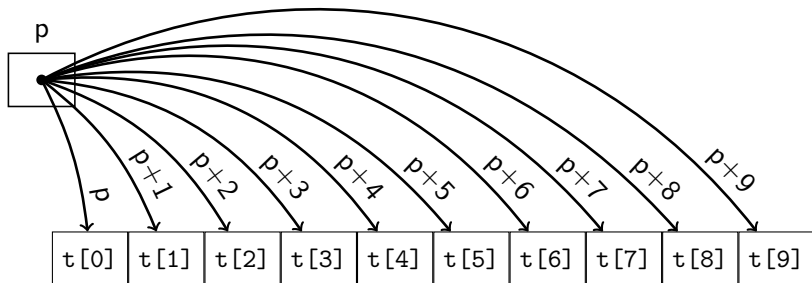
```
1 void minmax(const float t[], int n, float *min, float *max)
2 {
3     int i;
4     float tmin, tmax;
5
6     if( n==1 ){
7         *min=t[0];
8         *max=t[0];
9         return;
10    }
11
12    if( t[0]<t[1] ){
13        *min=t[0];
14        *max=t[1];
15    }
16    else{
17        *min=t[1];
18        *max=t[0];
19    }
20
21    for( i=2; i < n-1; i=i+2 ){
22        if( t[i]<t[i+1] ) {
23            tmin=t[i];
24            tmax=t[i+1];
25        }
26        else {
```

```
27         tmin=t[i+1];
28         tmax=t[i];
29     }
30     if( *max<tmax ) *max=tmax;
31     if( *min>tmin ) *min=tmin;
32 }
33 if( i == n-1 ){
34     if( *max<t[i] ) *max=t[i];
35     if( *min>t[i] ) *min=t[i];
36 }
37 }
```

 minmax2.c

WSKAŹNIKI DO ELEMENTÓW TABLIC

```
p = &t[0];
```



```

1  int    a;
2  char   b;
3  int    *pa = &a;
4  char   *pb = &b;
5
6  printf("pa    = %p %lu\n", pa    , pa    );
7  printf("pa+1 = %p %lu\n", pa+1  , pa+1  );
8  printf("pb    = %p %lu\n", pb    , pb    );
9  printf("pb+1 = %p %lu\n", pb+1  , pb+1  );

```

 pointer.c

Przykładowy wynik:

```

pa    = 0x7fff44cb239c 140734347551644
pa+1  = 0x7fff44cb23a0 140734347551648
pb    = 0x7fff44cb239b 140734347551643
pb+1  = 0x7fff44cb239c 140734347551644

```

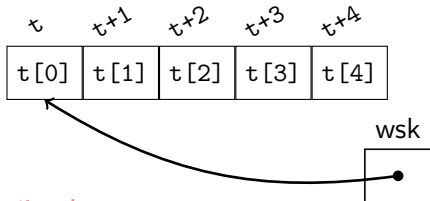

Tablica jest wskaźnikiem !

i -ty element $t[i]$ \Leftrightarrow $*(t+i)$
 adres i -tego elementu $\&(t[i])$ \Leftrightarrow $t+i$

PRZYKŁAD

```

1  int t[5];
2  int *wsk;
3
4  wsk=t;
5  *t = 5;
6  *(t+2) = 6;
7  wsk = wsk + 1;
8  t = t + 1;
    
```


Adres tablicy jest stały

Źle !

PONOWNIE ŚRODEK MASY 2 PUNKTÓW

```
float* srodek(float p1[], float p2[])
{
    float sm[4];
    int i=0;
    sm[3]=p1[3]+p2[3];
    while(i<3)
    {
        sm[i]=(p1[3]*p1[i]+p2[3]*p2[i])/sm[3];
        i = i + 1;
    }
    return sm;
}
```

zmienna lokalna

zwracany adres zmiennej lokalnej

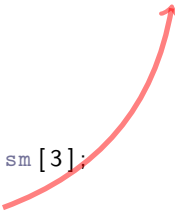
Źle!

PONOWNIE ŚRODEK MASY 2 PUNKTÓW

- Deklaracja `const` zmiennej wskaźnikowej - kompilator wykryje próbę modyfikacji.
- Zmienna `sm` zawiera adres zmiennej, która zostanie zmodyfikowana przez funkcję `srodek()`.

```
void srodek(const float p1[], const float p2[], float sm[])
{
    int i=0;
    sm[3]=p1[3]+p2[3];
    while(i<3)
    {
        sm[i]=(p1[3]*p1[i]+p2[3]*p2[i])/sm[3];
        i = i + 1;
    }
}
```

Wskaźnik

WSKAŹNIK JAKO WARTOŚĆ ZWRACANA Z FUNKCJI

```
1 float *wczytaj(float *t, int n)
2 {
3     float *p=t;
4     printf("Wprowadz %d liczb\n", n);
5     while( n >0 )
6     {
7         scanf("%f",t);
8         t = t + 1;
9         n = n - 1;
10    }
11    return p;
12 }
13
14 int main()
15 {
16     float t[100];
17     float min,max;
18     minmax(wczytaj(t,10), &min, &max);
19 }
```

PRZYKŁADOWE DEKLARACJE FUNKCJI

```
/* Miejsca zerowe paraboli */
int pierwiastki(float a, float b, float c, float *x1, float *x2);

/* Wyszukiwanie binarne */
int szukaj(const int *t, int n, int x);

/* Srodek masy ukladu punktow */
struct punkt srodek(const struct ogromna_chmura_punktow *u);

/* Dekompozycja liczby zmiennopozycyjnej (math.h) */
float modf(float num, float *i);

/* Alokacja pamieci (stdlib.h) */
void* malloc(int size);

/* Kopiowanie tablic (stdlib.h) */
void* memcpy(void *dest, const void *src, int count);

/* Otwieranie pliku (stdio.h) */
FILE *fopen( const char *filename, const char *mode );
```

PRZYKŁAD: WYSZUKIWANIE DOMINANTY

Problem: znajdź wartość występującą najwięcej razy w zbiorze

8	1	-6	3	5	7	4	9	2	10	-4	88	6	3	1	3	332	2
---	---	----	----------	---	---	---	---	---	----	----	----	---	----------	---	----------	-----	---

Algorithm Wyznaczanie dominanty (mody) - algorytm naiwny

Dane wejściowe: ciąg n elementów $\{x_1, x_2, \dots, x_n\}$

Wynik: wartość dominanty x_{moda} oraz ilość wystąpień l_{moda} . Jeżeli istnieje więcej niż jedna wartość dominującą to zwracana jest pierwsza znaleziona.

- 1: $l_{moda} \leftarrow 0$
 - 2: **dla każdego** $x \in \{x_1, \dots, x_n\}$ **wykonuj**
 - 3: $k \leftarrow 0$
 - 4: **dla każdego** $y \in \{x_1, \dots, x_n\}$ **wykonuj**
 - 5: **jeżeli** $x = y$ **wykonaj**
 - 6: $k \leftarrow k + 1$
 - 7: **jeżeli** $k > l_{moda}$ **wykonaj**
 - 8: $l_{moda} \leftarrow k$
 - 9: $x_{moda} \leftarrow x$
 - 10: **zwróć** x_{moda}, l_{moda}
-

```
1 int dominanta(const int *t, int n, int *c)
2 {
3     int i, j, k, x;
4
5     *c = 0;
6     i = 0;
7     while( i < n )
8     {
9         k = 0;
10        j = 0;
11        while( j < n )
12        {
13            if ( t[i] == t[j] ) k = k + 1;
14            j = j + 1;
15        }
16        if( k > *c )
17        {
18            *c = k;
19            x = t[i];
20        }
21        i = i + 1;
22    }
23    return x;
24 }
```


ZŁOŻONOŚĆ ALGORYTMU

- ilość operacji rzędu n^2
- jeżeli pewien element został aktualnie zaznaczony jako dominujący to nie musimy powtarzać dla niego obliczeń
- zliczanie można rozpocząć od $i + 1$ miejsca, jeżeli wartość dominująca pojawiła się wcześniej to już została policzona
- jeśli aktualna wartość dominująca ma k wystąpień, to szukanie możemy przerwać na pozycji $n - k$ w zbiorze

```

1  int dominanta2(const int *t, int n, int *c)
2  {
3      int i, j, k, x;
4
5      *c = 0;
6      x = t[0]-1;
7      i = 0;
8      while( i < n-*c )
9      {
10         if( t[i] != x )
11             {
12                 k = 1;
13                 j = i+1;
14                 while( j < n )
15                     {
16                         if ( t[i] == t[j] ) k = k + 1;
17                         j = j + 1;
18                     }
19                 if( k > *c )
20                     {
21                         *c = k;
22                         x = t[i];
23                     }
24             }
25         i = i + 1;
26     }
27     return x;
28 }

```

ALOKACJA PAMIĘCI

```
void *malloc(int rozmiar);
```

Funkcja `malloc` zwraca adres przydzielonego bloku pamięci lub wartość `0` (`NULL`) w przypadku niepowodzenia.

ZWOLNIENIE PRZYDZIELONEJ PAMIĘCI

```
void free(void *wskaznik);
```

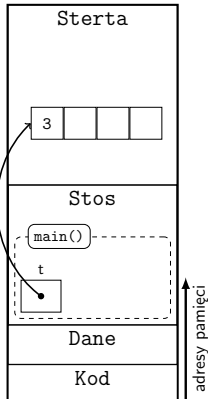
Argumentem funkcji `free` jest adres uzyskany wcześniej z funkcji `malloc`.

Funkcja `malloc` i `free` zadeklarowane są w pliku `stdlib.h`.

```

1  #include<stdlib.h>
2  #include<stdio.h>
3
4  int main()
5  {
6      float *t;
7
8      t = malloc( 4 * sizeof(float));
9      if( t == NULL ){
10         printf("Bład alokacji pamieci.\n");
11         exit(1);
12     }
13
14     *t = 3;
15
16     free(t);
17
18     return 0;
19 }

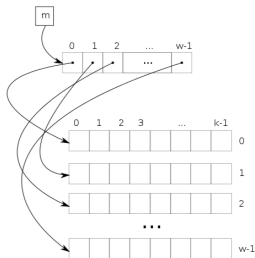
```


DYNAMICZNE STRUKTURY TYPY: MACIERZE

Tablice wskaźników (macierz przydzielona dynamicznie):

```
1 float **utworz_macierz(int w, int k)
2 {
3     float **m;
4     int i;
5     m = (float **) malloc(w * sizeof(float *));
6
7     for(i=0 ; i<w ; i++)
8         m[i] = (float *) malloc(k * sizeof(float));
9
10    return m;
11 }
```


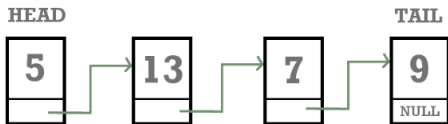
DYNAMICZNE STRUKTURY DANYCH: LISTA

Lista jednokierunkowa:

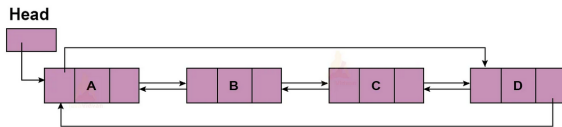
```
struct element {  
    int wartosc;  
    struct element *nastepny;  
};
```

Przykład tworzenia elementu listy:

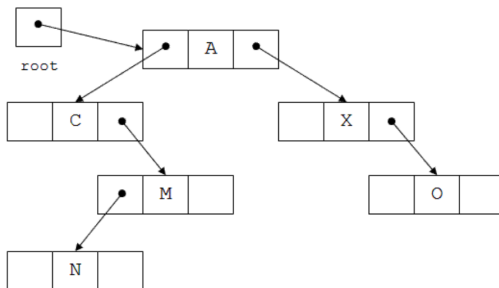
```
struct element *glowa = NULL;  
  
struct element *nowy = malloc(sizeof(struct element));  
nowy->wartosc = 10;  
nowy->nastepny = glowa;  
glowa = nowy;
```


Lista dwukierunkowa:

Drzewo binarne:

- **Wskaźnik** to adres zmiennej w pamięci a **zmienna wskaźnikowa** to zmienna przechowująca adres
- Operator referencji (adresowania) `&` daje adres zmiennej, `&a` to adres zmiennej `a`
- Operator dereferencji (wyłuskania) `*`
`*b` daje dostęp do wartości wskazywanej przez zmienną `b`
- Deklaracja zmiennej wskaźnikowej również zawiera znak `*`
`int *wsk;`
`float* wsk2;`
- Tablice to wskaźniki `t[i] ⇔ *(t+i)`
- Przekazanie wskaźnika do funkcji pozwala na modyfikację zmiennej wskazywanej
- Uważaj na co wskazujesz!

- Maciej M. Sysło, „*Algorytmy*”, WSiP, Warszawa, 2002.
- David Griffiths, Dawn Griffiths „*Rusz głową! C.*”, Helion, Gliwice, 2013.
- „Kurs programowania w C”, WikiBooks,
<http://pl.wikibooks.org/wiki/C>